

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus X. Argumentum. An Patronus pro defensione Ecclesiæ Patronalis teneatur litem sustinere Propriis, seu potius ex redditibus Ecclesiæ, & in casu succumbentiæ, an teneatur ad refectionem expensarum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

fiæ, unde eo pariter magis prænominati actus reddebantur æquivoci, prout sunt ji, qui duplicem sortiri possunt sensum, & intellectum, ut inquit *Abbas in cap. Presentia de probation. Rot. decis. 212. numer. 9. coram Carill. 559. numer. 7. coram Cerr. & decis. 130. numer. 9. & 10. part. 15. Recent.*

Denique respectu intestitorum, & cærarum jam in antecedente disceptatione habita coram Reverendissimo Domino meo Decano sub die 3. Julii 1705. agnitum fuit, quod *deciso 294. coram bon. mem. Card. Mantica*, veluti obloquens de privato Oratorio, non verò de publica Ecclesia, ut ad præsens, non erat thesi nostræ applicabilis, quemadmodum punctualiter quoque *Decisionem Mantica* referendo egregie ponderavit, atque distinxit *Card. de Luca de Paroch. disc. 31. numer. 4.*

Et ita altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus pro defensione Ecclesiæ Patronalis teneatur litem substinere propriis expensis, seu potius ex redditibus Ecclesiæ, & in casu succumbentiæ, an teneatur ad refectionem expensarum ipse, vel potius Ecclesia, & an Rectores Ecclesiarum de Jurepatronatus possint inire confederationem inter se pro substinendis litibus, ac tuendis juribus earumdem Ecclesiarum?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus in quibus casibus habeat onus substinendi lites, & agendi in judicio pro causis Ecclesiæ?
- 2 Patronus in casu, quo habeat onus substinendi lites Ecclesiæ, an teneatur illam substinere propriis expensis? afferuntur rationes dubitandi, & n. 3.
- 4 Resolvitur negativè, & quare? vide ibi, & num. 5.
- 6 Respondetur rationibus in contrarium allatis, & num. 7.

8 Patronus in casu succumbentiæ an, & quando teneatur ad refectionem expensarum ipse, vel potius Ecclesia? vide ibi, & num. 9.

10 Laudatur Confederatio Rectorum Ecclesiarum ad commune bonum illarum.

11 An contrahi possit Societas inter Clericos super fructibus Beneficii, & bonis Patrimonialibus pro conservandis Juribus Ecclesiæ, & num. 12.

13 Fædus in initum ad bonum finem, & in utilitatem Ecclesiæ est licitum, & approbatione dignum, sed super quibus causis? vide num. 14.

15 Contractus Ecclesiæ utilis, & Apostolico Beneplacito confirmatus obligat Successores.

16 Repartitio Expensarum factis intuentis Juribus Ecclesiarum est ab Episcopo approbanda habita ratione ad lucrum, seu commodum quod unaquaque Ecclesia reportare poterit, & ad quantitatem reddituum earumdem.

17 Beneficiati pro securitate, & observantia alicujus contractus, an supponere possint Hypotheca Bona Ecclesiastica absque Beneplacito Apostolico.

18 Facultas abessendi illimitatè concessa in contractu Confederationis Curatis deputandis in Procuratores reducenda est ad terminos Sacri Concilii Tridentini.

19 Clerici an renunciare possint Capitulo Odoardus.

20 Excommunicatio contra Beneficiatos renuentes solvere contributum statutum in contractu Confederationis est adhibenda in subsidium.

CASUS X.

Introducta fuit lis ab Ecclesia Patronali A. coram legitimo Superiore pro recuperatione nonnullorum bonorum, quæ ad se spectare contendebat, aut pro eorum defensione à molestiis, quæ eis inferebantur; Quæro, An Patronus teneatur hujusmodi litem substinere propriis expensis, seu potius ex redditibus Ecclesiæ, & in casu succumbentiæ, an teneatur ad refectionem expensarum ipse vel potius Ecclesia?

Quæ-

1 Quæstio hæc in tribus Casibus procedere potest, nimirum in casu, quo Rector Ecclesiæ nollet litem substinere, & agere in judicio pro causis Ecclesiæ: in casu, quo malè ageret causas Ecclesiæ; aut in casu, quo in limine foundationis Fundator apposuerit conditionem, quod Rector non possit agere in judicio pro causis Ecclesiæ sine Patrono: in his tribus casibus Patronus habet onus substinendi lites, & agendi in judicio pro causis Ecclesiæ, cum cæteroquin hujusmodi onus primariò, & principaliter spectet ad Rectorem, qui repræsentat Ecclesiam, & dicitur Sponsus Ecclesiæ: sicuti enim onus defendendi bona dotalia, nec non agendi in judicio pro causis sponsæ primariò spectat ad sponsum; secundariò vero, & in defectum Sponsi ad patrem Sponsæ; ita onus substinendi lites, & agendi pro causis Ecclesiæ primariò spectabit ad hujus Rectorem; secundariò vero, & in defectum, ac negligentiam Rectoris ad Patronum Ecclesiæ. *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 2. art. 10. num. 1. & 2. Oliv. de for. Eccles. par. 2. quæst. 31. num. 17.*

2 Procedente igitur quæstione in uno, ex dictis casibus, seu supposito, quod ad Patronum spectet onus substinendi litem Ecclesiæ; quo ad primam partem præfatæ quæstionis respondendum videtur, quod Patronus teneatur substinere prædictam litem Ecclesiæ propriis expensis; agitur enim de interesse non minus Ecclesiæ, quam ipsius Patroni; dum si Ecclesia non recuperaret bona, quæ ad se spectare præ tendit, aut si amitteret bona, super quibus habet molestias, redditus Ecclesiæ diminuerentur, & essent valdè tenues, & insufficientes etiam ad sustentationem Rectoris, ex quo resultaret maximum præjudicium Juri alimentorum, quod competit Patrono in casu inopiæ, dum ipse non posset petere alimenta ab Ecclesia, nec amplius sentiret commodum alimentorum; immò si ob non recuperationem dictorum bonorum, aut ob eorum amissionem deterioraretur dos Ecclesiæ ultra medietatem, teneretur illam redotare, si frui vellet Jurepatronatu; aliàs admitti posset alius ad eam redotandam, qui acquireret Juspatronatum, ex superius deductis in *Can. III. Cas. 1. & IX.* Unde

cum agatur de interesse, & commodo communi tam Ecclesiæ, quàm Patrono; communes etiam debent esse expensæ, & rationabile non videtur, quod substineri debeat lis solis expensis Ecclesiæ.

3 Sic Patronus propriis expensis tenetur ad reparationem, & refectioem Ecclesiæ dirutæ, vel ejus domus ruentis, juxta *Conc. Trident. sess. 41. de Reformat. can. 7. ibique Barbof. num. 8. Paul. de Cittad. p. 6. art. 5. num. 4. & 7. Costa oper. omn. tom. 1. remed. 106. illat. 2. num. 1.* Ergo etiam propriis expensis tenebitur substinendo litem recuperare, aut conservare bona propriæ Ecclesiæ Patronalis; Ratio est, quia qui sentit commodum, & emolumentum de aliqua re, debet meritò, & onus illius rei sentire *ad Text. in cap. Qui sentit de reg. jur. in 6.* Neque esset audiendus, si hujusmodi expensarum onus recusare tentaret, ad censuram *Text. in l. unic. §. pro secundo in fin. Cod. de caduc. tollen. ibi: Neque enim ferendus est is, qui lucrum quidem amplectitur, onus autem ei annexum contemnit.*

4 Contrarium tamen veriùs de jure procedit, nimirum Patronum non teneri dictam litem Ecclesiæ substinere propriis expensis, sed solum illam defendere, & agere in judicio ex redditibus ejusdem Ecclesiæ superfluis, & superexcedentibus, ut docent *Abb. in cap. In quibusdam num. 1. de Panis, ibique Butr. num. 17. Socin. Sen. num. 23. Paul. de Cittad. de Jurepatr. par. 6. art. 5. num. 2. Lambertin. eod. tract. lib. 3. qu. 2. art. 11. num. 1.* Equiparantur enim inter se pupillus, Civitas, & Ecclesia, *ad Text. in l. Rem publicam Cod. de Jur. Reip.* Sicuti igitur Tutor tenetur defendere pupillum expensis pupilli, Decuriones tenentur defendere Civitatem expensis Civitatis, Procurator dominum expensis domini, ac Pater defendit filium de usufructu quæsto per filium, Libertus dat operas Patrono expensis Patroni, juxta *Text. in l. Tutoribus ff. de admin. tut. l. Qui proprio, §. Litis impendia ff. de procur. l. 1. Cod. de bo. mater. l. Operis, ff. de oper. lib. Butr. in dicto cap. In quibusdam de pan. num. 17.* Ita Patronus tenebitur defendere, & substinere litem Ecclesiæ expensis, seu ex redditibus superfluis, & superexcedentibus ejusdem Ecclesiæ.

Ratio

5 Ratio autem est, quia Patronus ab initio foundationis Ecclesie dedit, ac subministravit omnia necessaria pro ejus foundatione, constructione, ac dotatione, itaut ad ulteriores expensas de proprio non tenetur, sed extantibus redditibus superfluis, & superexcedentibus ejusdem Ecclesie licite poterit eis uti ad substinendas illius lites, & causas; si enim isti fructus, & redditus superflui Ecclesie erogari debent in beneficium pauperum, a fortiori erogari poterunt per Patronum in hoc casu in beneficium propriæ Ecclesie, illos expendendo pro substinendis litibus, & causis, concernentibus aut recuperationem, aut conservationem bonorum Ecclesie, cum primam charitatem unusquisque a se ipso incipere debeat, juxta *Text. in Can. Qui vult caus. 334. quest. 3. dist. 3. de Penit.*

6 Non obstant ex adverso deducta, quia interesse, & commodum, quod reciperet Patronus ex recuperatione, aut conservatione dictorum bonorum non est ita certum, sicuti est illud Ecclesie; sed est mere eventuale, & accidentale, scilicet; in casu inopie, ac proinde in ulla consideratione adesse non debet, ad effectum ut Patronus teneatur propriis expensis defendere Ecclesiam, quando extant redditus illius superflui, juxta doctrinam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quest. 7. art. 2. num. 5. ibi: Hoc commodum non est in consideratione, quia si istud superfluum non daretur sibi, deberet dare aliis pauperibus, ergo non est commodum, quod debeat esse in consideratione, ut propter illud habeat sentire incommodum.*

7 Patronus tenetur quidem reficere, & reparare Ecclesiam dirutam, aut domum Rectoris minantem ruinam, sed in subsidium, & in defectum reddituum Ecclesie; nimirum si Rector Ecclesie sit pauper, & redditus Ecclesie sint insufficientes, sicuti Parochiani in subsidium sentiunt onus reparationis Ecclesie, ut loquuntur auctoritates in contrarium deductæ, quibus addo *Rot. decis. 440. num. 6. coram Emerix Lun. & in Savonen. Restaurationis Parochialis Ecclesie 8. Martii 1709. S. Posita coram R. P. D. Scotto in fine sequentis Casus XI. legen.* Unde potius paritas ad ducta retorquetur, & ex ea argumentum

desumitur pro confirmatione hujus sententie; nam si Patronus extantibus redditibus superfluis, & superexcedentibus Ecclesie non tenetur illam propriis expensis reparare, sed potest dictis redditibus Ecclesie uti pro ejus reparatione, ita eisdem redditibus existentibus non tenebitur illam propriis expensis in judicio defendere, sed solum in subsidium in casu, quo non adessent redditus sufficientes.

8 Quoad secundam partem propositæ questionis, videlicet, an in casu succumbentis teneatur ad refectioem expensarum ipse Patronus, vel potius Ecclesia?

Procedendum est cum distinctione; aut Patronus habet justam causam litigandi, & prosequendi litem pro defensione Ecclesie, serio, ac cum assistentia Advocatorum, & Jurisprudentum, examinando antequam judicium ingrediatur, rationes eidem Ecclesie competentes, & tunc si Ecclesia succumbat, non tenetur Patronus de proprio, sed ipsa Ecclesia ad refectioem expensarum; exemplo Tutoris, qui si habuit justam causam litigandi, tunc etiam si succumbat, non tenetur ipse de proprio, sed de bonis pupilli reficere expensas; *ad Text. in l. Quories, §. Ne usique de administr. tutor. Ruin. tom. 1. n. 23. vol. 3. Rebuff. ad Constit. Regn. Tall. tom. 3. tit. de expensis, Gloss. unic. num. 56. Cirocch. discept. 60. num. 86.*

9 Aut Patronus temere ingressus fuit litem, & iniquam, ac injustam litem egit, & prosequutus fuit sub nomine Ecclesie, & tunc ipse Patronus tenetur de proprio reficere expensas Ecclesie: sicuti Tutores, & Curatores injustam litem agentes sub nomine pupillorum, vel minorum, condemnantur de proprio in expensis; juxta *Text. in l. Non est ignotum Cod. de administr. tutor. & l. Sed & si bonam eod. Cod. Ruin. conf. 1. num. 23. vol. 3. Tucch. de Salariorum quest. 3. num. 28.*

Sed ut superius notavi §. *Questio*, hoc onus substinendi litem pro defensione Ecclesie ad Patronum spectat, non primario, sed subsidiarie nimirum in casu, quo Rector Ecclesie nollit illam substinere, & in aliis duobus Casibus ibi prænotatis. Ponit autem casum, quo adsint plures Ecclesie de Jurepatronatus, & earum Rectores ob tenuitatem reddituum nequeant

queant sejunctim substinere lites respicientes libertatem, & Immunitatem earundem Ecclesiarum. Si velint per se ipsos hujusmodi lites substinere, an possint inter se contractum Societatis, & Confederationis inire, in quo uni, vel pluribus illorum tribuatur Facultas instruendi, & absolvendi quascumque Causas Civiles dictarum Ecclesiarum, sumptibus communibus omnium, & in quo pro impensis subjiciantur Hypothecæ fructus eorundem Ecclesiarum; & an hujusmodi contractus mereatur confirmari à Sede Apostolica.

Studens apud R. P. D. Ansileum Virum quidem summæ Integritatis, ac Justitiæ, nunc dignissimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ac R. P. D. mei Petra Successorem in una *Salamantina Beneplaciti*, ubi hujusmodi Casus agitabatur; Affirmativè respondendum sentiebam, sicuti fuit resolutum *ab eadem Sacra Congregatione 2. Maii 1716.* juxta Votum Eminentissimi Pici de Mirandula, in quo legere poteris Rationes, & motiva Affirmativæ Resolutionis ab eodem Eminentissimo eruditè, ac lato calamo deducta.

V O T U M

Eminentiss. ac Reverendiss. D. Card.

PICI DE MIRANDULA

In Salamantina
Beneplaciti.

CUM Oratorum preces in Salamantina Beneplaciti, cujus examen EE. VV. mandatis obsecutus, assumpsi, mihi primum sub oculis venerint, summo quidem, ac inopinato lætitiæ sensu me affectum sensi, quod plures in unum pro communi bono laborasse deprehenderim; juxta enim illud *Apostoli ad Roman. 12. multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra*, ut videlicet Ecclesiarum Rectores mutuis in necessitate charitatis Officiis semetiplos invicem prosequantur, & protegant, nec eos propria tantum, sed fratrum etiam pericula, & detrimenta

Pars I.

intentos, atque sollicitos faciant; hoc autem, in quod totius Ecclesiæ Corporis intentionem, & operam præcipue, ac jugiter dirigi maximopere optandum est, in præsentis casu feliciter evenisse, ex factis mox recensendo, in comperto fiet.

Cum nonnullæ Salamantinæ Diœcesis Ecclesiæ plures tam in Curia Episcopali, quàm in Tribunalibus Nunciaturæ, & Urbis, lites non minùs libertatem, & Immunitatem Ecclesiasticam, quàm manutentionem bonorum, ac jurium respicientes subire coactæ fuerint, eas tamen desertas relinquere ob tenuitatem, ac insufficientiam reddituum, hujusmodi gravibus impensis omninò imparem, necesse fuit, unde innumera damna illata, Ecclesiæ libertatem violatam, decimas, prædia, aliosque proventus ex parte, vel occupatos, vel diminutos, jura, ac privilegia usurpata, & denique ipsasmet Ecclesias Parochiales in Rurales funesto nimis eventu conversas deplorare quidem, sed nullatenus reparare valebant; id igitur non sine summa animi amaritudine animadvertentes *Archipresbyteri, Curati, Beneficiati, necnon Clerus Villaram districtus de Ledesma, Valderilloria, Alba de Rormes, Penaderei, Armuña, Bannos, Salvatierra, & Beldobla præfata Salamantina Diœcesis*, optimo zelo, eaque ferventes dilectione, quam assiduè Joannes, & unicè commendabat, quia *præceptum Domini est, & si solum fiat, sufficit*, ac illo *Proverb. edocti cap. 18. Frater, qui à Fratrem adjuvatur quasi Civitas firma*: ut tot tantisque malis occurrerent, & suarum Ecclesiarum bonorum, ac jurium conservationi, & indemnitati etiam in posterum tutò consulerent, *sub die 11. Septembris 1714.* perpetuum Societatis, sive Unionis, & Concordiæ, ut vocant, inierunt contractum, quo

Primò duobus Beneficiatis, & in istorum defectum aliis ejusdem Cleri facultatem tribuerunt, quascumque Causas Civiles, & Criminales tam generaliter, quàm specialiter quomodocumque, & qualitercumque respicientes interesse Parochiarum, Beneficiorum, & Cleri, in quibusvis Tribunalibus, & Curis, tam Ecclesiasticis, quàm Laicis instruendi, agitandi, terminandi &c.

P

Se-

Secundo, convenerunt prefatos duos Deputatos ex Beneficiatis, sive alios de Clero in posterum eligendos, etiamsi Curam Animarum exercerent, abesse posse ab eorum residentia, relictis substitutis ab Episcopo approbandis.

Tertio, expensas ex communi are solvendas, & earum divisionem faciendam esse ad arbitrium Deputatorum.

Quarto tandem, quod dictus contractus obligaret etiam Successores, & pro satisfactione expensarum hypotheca subjicerentur non tantum fructus Beneficiorum, & Parochialium, sed etiam ipsamet Beneficia, eorumque bona stabilia, tam proprio, quam suorum Successorum nomine renunciando Beneficio cap. Odoardus de Solution. & aliis quibuscumque Constitutionibus, Bullis, atque Privilegiis Apostolicis.

Cumque rebus ita, solemniter desuper instrumento stipulato, compositis, pro huiusmodi contractus approbatione coram Episcopo instetissent, inspectis per eundem damnis prefatis Ecclesiis, Beneficiis, & Clero illatis, ac evidenti utilitate ex concordia, & unione, ut supra inita, illis obventura, dictum contractum approbavit, solummodo tamen pro causis decimas, & redditus Ecclesiarum, proprietatem Beneficiorum, bona Ecclesiastica, Jura Parochialia, & conservationem Immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ communiter respicientibus, ac una simul declaravit.

Primo, quod Deputati à Clero possent quidem conficere repartitionem summae contribuenda, ut supra pro manutentione Officialium, & satisfactione aliarum necessariorum expensarum, ea tamen approbanda esset à Provisore Curie Episcopalis.

Secundo, quod quilibet de Clero quotam sibi injunctam ad Thesaurarium ab eodem Clero eligendum propriis expensis transmittere teneretur, renuentibus vero persolvere contributum absque rationabili causa à Provisore predicto approbanda, penam excommunicationis majoris, & scutorum decem, capse depositi ejusdem Cleri applicandam, indixit.

Tertio, quod Deputatis à Clero pro prefatis causis abesse à residentia liceret, relictis substitutis ab Episcopo approbandis.

Et tandem pro majori istius Concordiæ

firmitate Beneplacitum Apostolicum impetrandi Partibus mandatum dedit.

Quocirca pro eo obtinendo precibus per Oratores Sanctissimo Domino Nostro porrectis, iisque à Sanctitate Sua huic Sacræ Congregationi remissis, cum ea fors me tetigerit, ut BE. VV. jussu eandem Sac. Congregationem super ipsis instructam reddere, ac meum Votum aperire debuerim, plura exponenda simul, & inquirenda esse duxi.

Primo scilicet an prefatus contractus sit confirmandus, & pro quibus Causis?

Secundo, an possit obligare Successores in perpetuum?

Tertio, an, & quomodo sit facienda repartitio expensarum?

Quarto, an pactum hypotheca Ecclesiarum, & bonorum stabilium earundem sustineatur, vel tantum afficere debeat fructus?

Quinto, an etiam Curati licite possint abesse à residentia, & pro quo tempore?

Sexto, an valeat renunciatio Privilegii Clericis concessi in cap. Odoardus, & aliarum Constitutionum Apostolicarum?

Septimo tandem; an pena excommunicationis majoris, & scutorum decem imposita ab Episcopo contra renuentes solvere contributum sustineatur?

Pro resolutione primi dubii inspiciendum est, an huiusmodi contractus sit Ecclesiasticis de jure licitus, quod in presenti casu inficiari nemo posse videtur, quia Oratores eidem Societatis nomen, ac naturam attribuunt, & eam inire super fructibus Beneficiorum, & bonis Patrimonialibus, Clericis minimè vetitum esse, præsertim quoties ipsi se abstinere ab opere turpi, & negotio illicito, firmiter Bald. in leg. Si Patruus num. 15. Cod. commun. utriusque judic. Decian. conf. 85. n. 7. lib. 2. Petr. de Ubald. de duobus frat. par. 3. num. 32. Mantio. de tacit. & ambig. conject. lib. 6. artic. 12. numer. 6. Felic. de Societat. cap. 8. num. 29. nec quidquam profectò in eo apparet, quod Ecclesiasticam dedecet dignitatem; quinimò Societas contrahi potest non tantum super rebus, quæ existunt, sed etiam, quæ sperantur leg. Nec emptio, & leg. Si consensum ff. De contrab. empt. leg. Ea vero, S. De illo, leg. Si Margarita, ff. pro soc. Felic. de Societ. cap. 9. à num.

num. 11. ad 22. ideòque in presentiarum videtur contracta super rebus, & bonis Ecclesiasticis, vel conservandis, vel vindicandis.

Nihilominus quia contra naturam societatis est, quòd Bona, super quibus ea contrahitur, non efficiantur communia, & illorum Dominium pro parte conventa in socium non transferatur leg. 1. & 2. ff. pro soc. ubi glossa &c. idcirco super bonis Ecclesiasticis propriè contrahi non potest. Decimæ enim Ecclesiasticæ, quamvis, atrento jure antiquo, essent communes, & solvi deberent Episcopis, ut illas inter Ecclesiasticos fideliter dividerent, prout constitutum habetur in Can. Decimas 16. quest. 7. ibi: *Has verò Decimas sub manu Episcopi fore censemus, ut ille, qui caseris præest, omnibus justè distribuatur, nec cuiquam persona honorabilius exhibeat, unde alii scrupuloso corde moveantur, sed sint omnia communia, quia inhonestum videtur, ut alii Sacerdotes habeant, alii verò detrimentum patiantur, sed sicut una est Fides Catholica, ita necesse est, ut ille, qui Provisor est Loci, quamvis multa sint Ecclesia, omnibus tamen fideliter distribuatur: & idem statuitur in Can. Pervenit 16. quest. 7. ex jure tamen posteriore Decimæ non sunt communes, nec ab Episcopis distribuuntur, sed unaquæque Ecclesia suas exigit Decimas distinctas, cap. ult. de Paroch. cap. ad Apostolica de Decim. ideòque non est in facultate Parochorum, vel aliorum illas reddere communes per societatem, quod etiam dicendum venit de aliis juribus, & Bonis Ecclesiarum: eo magis quia hujusmodi contractus iniri non valet nisi super rebus, quæ sunt, vel esse sperantur sub nostro dominio, & nequaquam super rebus Sacris, quarum administratio tantum, non dominium in possessores transit, itaut si res profanæ evadant Sacræ, statim solvatur societas super eis contracta, l. Verum, §. Societas solvitur ff. pro soc. Decimas verò, aliaque bona, & jura Ecclesiarum, & Beneficiorum res sacras esse cum omni prorsus dubio careat, ideò super iisdem societas coiri non potuit.*

Rectius igitur crederem, contractum hujusmodi esse privatam quamdam confederationem, quæ, ut ait Bald. in leg. Executorem Cod. de Execut. rei judicat. nu-

mer. 33. vers. Sed quæro, & in l. 1. ff. quod cuius univers. nom. aut fin. vers. Juxta hoc, ibi: *Aliud non est, quàm facere quasi ex duobus corporibus unum corpus ad invicem se protegendum contra hostes, & inimicos cujuslibet ex Collegatis: Restaur. Castald. de Imperator. quest. 109. num. 4. & int. tract. magn. tom. 5. post eum Marin. Laud. de Confed. & pac. & Joan. Lup. de Confed. eodem tom. 5.*

Hanc privatam confederationem licitè iniri posse etiam ab Ecclesiasticis minime dubito, præsertim quoties, prout in casu, ordinata est ad bonum finem, & prohibendum malum, & illicitum, ut in simili probat Gloss. in Can. 25. Si qui Clericorum 11. q. 1. in princip. & melius hæc confederationes approbantur in Can. 15. sanè Thessalonicens 16. quest. 7. ubi privati foederis inter Ecclesiasticos ponitur exemplum, & probant Bald. ubi supra, Klock de Contribut. cap. 14. sect. 3. à num. 57. Menoch. cons. 28. nu. 12. vers. Tertio moveor, & idcirco contractum, de quo agitur, Apostolicè dignum approbatione censerem, præcipuè quia præsens foedus in evidentem Ecclesiarum utilitatem cedere non est ambigendum, hoc enim pacto Ecclesiastici mutuo se confortantes auxilio, bona Ecclesiastica occupata recuperare, privilegia, & exemptiones, & immunitates vel tueri, vel vindicare, & in pristinum statum reducere poterunt, nec deinceps tam faciliè quispiam Ecclesias confederatas, ac earum bona, & privilegia turbare audebit: temerè namque, ac periculose sibi consulit, qui multos homines mutuo præsidio circumseptos adortus fuerit: ut agebat Thaum. apud Cornel. à Lapid. in Ecclesiasten. cap. 4. vers. Et si quispiam.

14. Descendendo ad causas, pro quibus d. confederatio approbanda est, illæ tantum admittendæ videntur, quæ omnes Ecclesiasticos confederatos equaliter respiciunt, scilicet pro defendendis, & recuperandis Decimis, redditibus, & proprietate Parochiarum, & Beneficiorum, pro defensione Immunitatis, & Jurium Parochialium, tam generatim, quam speciatim, ac insuper pro tutamine ipsorummet Ecclesiasticorum, pro causis tamen Ecclesiarum, Beneficiorum, & jura prædicta concernentibus, illis semper exclusis, quæ ex ipsorum delictis, pri-

vatis, & particularibus commodis, & utilitatibus ortum habuerint. Etenim, cum communibus impensis lites sint agitandæ, Officialibus solvenda merces, & pro earum satisfactione saltem redditus Bonorum Ecclesiasticorum hypothecæ, etiam quoad Successores, subijci debeant, iustum non foret approbare contractum, pro omnibus causis, & litibus tum Civilibus, tum Criminalibus, tam realibus, & generalibus, quam peculiariibus, & personalibus, prout fuerat indistinctè inter Partes conventum, quia in casibus particularibus, ubi quilibet ex confederatis criminosis evaderet, & ab Episcopo, vel ab alio superiore Iudicio supponeretur, vel in penam pecuniariam damnaretur, posset ab aliis confederatis contributionem expensarum exigere, quo nihil absurdius, quia daretur ansa delinquendi, & potius esset execrabilis conventicula, quam licita conventio, *Can. 25. Si qui Clericorum 11. quest. 1. & alibi.*

15 Secundi dubii affirmativa resolutio citra quamlibet difficultatem precedentibus famulatur; quoties enim contractus est Ecclesiæ utilis, & Apostolico Beneplacito confirmatus, procul dubio obligat successores ex latè deductis per *Facion. de Locat. & Conduct. cap. 61. numer. 225. & seqq. Rota part. 11. Recent. decis. 75. per tot.* Immò etiam ad debita tenentur, quoties in Ecclesiæ utilitatem versa dignoscuntur, *Rot. par. 3. divers. decis. 13.* Verùm quia: *in omnibus rebus humanis nihil tam perfectè institui, nihil ullis legibus, sanctionibusque tam diligenter muniri potest, quin id ludrica, & præceps, malorumque omnium effectrix cupiditas quotidie artibus pervertere, atque corrumpere moliatur: ut testatum voluit S. Pius V. in ejus Constitutione 83. In omnibus. Bullar. tom. 2. & propterea contractus iste, qui modò utilis Ecclesiæ confederatis existimatur, tractu temporis damnum eidem afferre posset; ideò adderem. Nisi duæ ex tribus partibus confederatorum ex causa ab Episcopo, Partibus auditis, approbanda dissentiant, hoc enim modo abusibus, qui obrepere possent, satis consultum videretur.*

16 Quoad repartitionem Expensarum,

quam tertio loco expendendam proposui, eam ab Episcopo, vel ejus Provifore approbandam esse censerem, habita tamen ratione ad lucrum, seu commodum, quod unaquæque Ecclesia, seu Beneficium reportare poterit, & ad quantitatem reddituum eorumdem.

Sicut enim in particulari societate, immò etiam & in generali, ut nonnulli Doctores asserunt, si quis majorem pecuniam, industriam, vel Capitale impenderit, majus lucrum consequi debet *Leg. Si non fuerint ff. profoc.* alias potius leonina, quam fraterna esset reputanda *Societas Felic. de Societ. cap. 15. à num. 3. ad 10.* cum ibi citatis, ita pariter in casu, si una Ecclesia pinguiori mensa ponitur, & una simul ex lite introducta majorem ex. gr. Decimarum quantitatem assequitur, vel assequi sperat, majorem quoque summam contribuere tenetur, ut servetur æqualitas.

Quartum duas partes complectitur, quarum primam negativè, secundam affirmativè resolverem.

17 Non satis firma hujusmodi resolutio ex eo fortassè videbitur, quod apud DD. certum sit, Prælatos, & Beneficiatos in celebratione alicujus contractus sibi à lege permitti, & in *Extrav. Ambitiose, & in cap. Nullis de rebus Eccles. non alien.* non improbat, pro illius oaservantia, & securitate posse etiam sine assensu Apostolico bona Ecclesiastica generali hypothecæ supponere, quia quamvis prohibeatur specialis hypotheca in nuper citato *cap. Nulli, & alibi, secus tamen generalis, quæ nec prohibita dici potest ex eo, quod interdicta alienatio reperitur, cum neque improprissimè loquendo hæc appellatione alienationis veniat, quia nullum ex ea dominium, nulla possessio, nec simplex detentio, nec aliud jus in re transfertur, ut probatur in §. Item Serviana Instit. de act. ubi Gloss. Leg. Si rem, §. propriè ff. de pignorat. act. & docuit Bero. in dicto cap. Nulli de rebus Eccles. non alienan. à nu. 11. ad 16. quem secuti sunt alii, inter quos Ciarlin. lib. 2. cap. 183. à num. 108. cum ibi citatis Turrice. de reb. Eccles. non alienan. cap. 8. num. 55. Rota in Magistrali dec. 97. à num. 1. post Merlin. de Pignor. ac ita etiam*

etiam fuisse ab hac Sac. Congregatione die 14. Julii 1638. decisum, referunt *Ciarlin. ubi supra num. 109. & Rot. jam cit. numer. 5.*

Attamen DD. omnes, qui Prælati, & aliis Ecclesiarum Rectoribus, licere asserunt, res Ecclesiæ generali hypotheca obligare, id ad contractus Emptionis, vel locationis per eosdem initos restringunt, ad hoc ut contrahentibus sit cautum, prout patet ex *Rota ubi supra, & aliis jam allegatis*; in casu autem non agitur de hujusmodi contractibus, sed de conventionem facta pro tuendis, vel recuperandis Bonis Ecclesiasticis expensis Colligatorum, pro quibus satis est hypothecatas relinquere fructus, neque utile reputari potest Ecclesiæ, & earum capitalia certa periculo alienationis exponere pro incerta spe recuperandi Bona ab aliis, ut asseritur, occupata, per litium anfractus.

Eo magis quia retenta etiam, tanquam magis tuta opinione *Rote in dicta decis. 97. num. 6.* asserentis, quod licet Rectores Ecclesiarum possint occasione emptionis, vel locationis generaliter obligare Bona Ecclesiastica absque Beneplacito Apostolico, nihilominus quotiescumque pro observatione contractus cum effectu deveniendum esset vigore hujusmodi hypothecæ ad alienationem Bonorum obligatorum, tunc omninò requireretur assensus Apostolicus, quamvis contrarium cum multis enixè tueatur *Ciarlin. cit. lib. 2. cap. 183. à num. 114. ad 145.*

Ex hoc autem infertur relatam *Rotæ* opinionem non posse locum habere in casu; nam si Sac. Congregatio, dum istum Confæderationis Contractum approbat, pactum generalis hypothecæ Ecclesiarum, earumque Bonorum in eodem appositum, intactum relinqueret, hoc idem approbatum jure merito censeretur, ideòque renuentibus Confæderatis expensas contribuere, posset Judex Ecclesiasticus in vim præsentis approbationis absque alio Beneplacito Apostolico, ad venditionem Bonorum devenire, quod tamen licitum non esset, quia sicuti non possent alienari Bona Ecclesiastica pro dissolvendo are alieno, quoties ex fru-

ctibus, vel alio modo posset provideri, & si fieret alienatio non subsisteret, *Rot. decis. 222. num. 8. & 10. par. 4. divers. & coram Merlin. decis. 775. num. 6. & seqq. & decis. 275. par. 10. Recent. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap. 16. num. 16.* Ita ex identitate rationis non sunt modò obliganda Capitalia, neque alienationi subjicienda, quia sufficiunt fructus.

Hinc etiam sequitur in præsentis rerum statu deficere justam causam concedendi Beneplacitum ad generaliter hypothecanda Bona; etenim Sedes Apostolica, ad hunc effectum unicè exigit Ecclesiæ utilitatem *Rot. decis. 624. num. 3. part. 1. Recent. & decis. 730. num. 3. par. 2. & decis. 94. num. 75. par. 7. repetita apud Merlin. decis. 702. & decis. 114. num. 36. par. 9. tom. 2. Recent. cum utilitas sit causa finalis alienandi, & obligandi Bona Ecclesiastica Rot. decis. 34. num. 5. & 7. par. 1. Recent. quæ quidem utilitas nedum debet esse clara, evidens, & indubitata, Rot. coram Seraphin. decis. 508. num. 12. & coram Merlin. decis. 756. num. 5. & 9. & decis. 36. num. 13. decis. 94. numer. 52. par. 7. Recent. & decis. 275. numer. 16. & decis. 336. num. 18. part. 10. Recent. sed etiam adesse debet de tempore Contractus; Rot. coram Seraph. decis. 336. num. 1. & 2. decis. 1125. num. 5. & decis. 1307. num. 6. & coram Merlin. decis. 229. & decis. 684. num. 6. par. 2. Recent. unde cum in casu utilitas sit tantum in spe, & dubia, quia exitus litium est semper incertus, neque modò Ecclesiæ sunt locupletiores, ideò etiam ex defectu causæ Beneplacitum denegandum videtur.*

Quintò. Facultas non residendi, etiam Curatis absque ulla temporis limitatione concessa, reduci posset ad terminos *Sac. Conc. Tridentini, quod cap. 1. sess. 23. de Reform. statuit: eadem omninò, etiam quoad culpam &c. de inferioribus Curatis &c. Sacrosancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & approbata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum &c. relinquunt. Discedendi autem licentiam, in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant: Et licet lis super Beneficio præ-*

præbeat Parocho justam causam non-residendi *cap. Ex parte il 2. de Cleric. non residen. ibi: Si te non absentando in fraudem, Præpositura tua iura fideliter prosequeris, cum per hoc censeris debeas residens &c.*: & *cap. Cum non deceat 30. de elect. in 6. Rot. decis. 163. num. 11. par. 4. tom. 2. Recent. Fagnan. in cap. Clericos numer. 11. & sequent. de Cleric. non residen. Barbos. de Paroch. cap. 8. num. 49.*

Nihilominus, quia non quælibet lis justæ causæ naturam induit, ut ex ea residentia deferri possit, & præcipue ad tempus illimitatum, ut sonat pactum inter Partes conventum, & ab Episcopo approbatum, ac insuper de stylo hujus Sacræ Congregationis Parochis licentia non residendi conceditur ob lites graves ad quatuor Menses, ut testatur *Fagnan. ubi supra num. 33.* & tantum ad sex Menses eam extendit *Pignatell. consult. 150. num. 29. tom. 10.* Idcirco intacta videtur præservanda Episcopo autoritas sibi à Sacro Concilio tributa cognoscendi, & approbandi hujusmodi causas, & ad tempus, quod necessarium judicaverit, itaut singulis vicibus ab eodem licentia obtinenda sit, præsertim quia inter tot confederatos verisimile non est defuturos esse viros idoneos, onus curæ Animarum non habentes, qui litium expeditioni incumbere possint, absque eo quod Parochi cum detrimento ejusdem Curæ à residentia discedant.

Sextum. Discussionem non indiget, cum certum sit renunciationem Privilegii Clericis concessi *in cap. Odoardus de Solut. non sustineri*; illud namque competit Ecclesiasticis ratione personæ, & ratione militiæ Cælestis, cui sunt adscripti *Fagnan. super eodem Text. num. 19. Castagn. de Benefic. deduct. ne egeat cap. 17. num. 2. & seq. Grass. de effect. Cleric. effect. 7. n. 28.* & ne Clerici mendicare cogantur in opprobrium Ordinis Clericis argumento *Can. 23. Diaconi sunt dist. 93. citra med. vers. Mendicat ibi: Mendicat infelix Clericus in Plateis &c. & quidem ex eo despicitur Sacerdotale Officium &c.*

Quod est adeo verum, ut etiamsi Clericus tali Privilegio medio juramento renuntiasset, nihilominus juramentum esset invalidum, & renuntiatio corrueret, quia

esset contra naturalem æquitatem, & contra bonos mores *Can. Si publicis, Can. Est etiam, Can. David, & sequent. 22. quest. 4. & per tot. & fuse, ac doctè probat Fagnan. in dicto cap. Odoardus à nu. 74. Grass. ubi supra effect. 7. ubi quod Judex Ecclesiasticus, etiamsi Clericus debitor non petat, debeat hujusmodi perniciosum juramentum relaxare, cum sit introductum contra bonos mores, & contra bonum Reipublicæ Christianæ Castagn. ubi supra num. 5. & seq. Unde multo magis per hanc Sacram Congregationem hujusmodi renunciatio (sicut & generalis illa aliarum Constitutionum Apostolicarum) quæ semper est contra bonos mores, & naturalem æquitatem, & cedit in dedecus Ecclesiastici Ordinis, omnino delenda erit.*

Penam denique *Septimò*, & ultimò *20* Excommunicationis ab Episcopo impostæ contra renuentes solvere contributum, firma remanente multa pecuniaria, ut supra eroganda, reducendam ad terminos *Sac. Conc. Trid. sess. 25. cap. 3. de Reform. scilicet in subsidium tantum, existimarem.*

Viguit enim, non amplius viget jus commune, quo prius Censura erat remedium ordinarium, præcipue contra Laicos, itaut eo Iudex Ecclesiasticus pro executione suæ sententiæ, & pro sua jurisdictione tuenda primariò uti deberet, *Cap. Dilecto de sent. Excommun. in 6. Executio verò realis, vel personalis erat remedium extraordinarium, ubi Censura non proficiebat, at modò, post Sacrum Concilium Tridentinum, ordine inverso, Episcopi Ecclesiastica Censuram contra Laicos, quàm contra Clericos, & in causis Civilibus, & Criminalibus uti non possunt, nisi in subsidium, & bina saltem præcedente monitione, ut plene statuitur in dicto cap. 3. sess. 15. de Reform. & fuse notat Fagnan. in cap. Pervenit de Adulter. à num. 30. & in cap. Odoardus de solut. num. 3. & seqq. Barbos. in Concil. dict. cap. 3. num. 19. & seq.* Eo magis cum in casu agatur de causis Civilibus, & contra Parochos, vel Beneficiatos, contra quos facillime deveniri poterit ad executionem realem, quoties præstitutam summam pro expensis persolvere detrectarent. Unum

Unum illud, & fortasè non prorsus inaniter superesse animadvertendum videtur, ex hujusce confederationis verè commendabili exemplo justam nobis spem fieri, ut plures illud non solum Imitatores, sed etiam Æmulatores inveniat, ex quo sanè eo magis Apostolica dignum confirmatione comprobatur, atque convincitur. Quid enim magis omni laude efferendum est? quàm ut illud idem, quod pro Ecclesiarum bonis vel tuendis, vel vindicandis, ac earundem propugnandis juribus factum cernimus, utiliùs, atque gloriôsius incrementum sumens pro destruendis erroribus universis, pro Catholicæ Religionis tutela, ac dilatatione, & tandem pro Animarum salute uberius undique circumspiciamus impletum? Hæc igitur cum meæ menti occurrissent, paucis hic innuere, neque citra propositum finem, neque omninò supervacaneum existimavi, sed qualiacumque sint, hæc eadem pro mei muneris, & obsequii debito, vero, ac Sapienti EE. VV. judicio submitto, cujus Censura unicuique pro gloria votis esset omnibus expetenda, earumque manus humillimè deosculor; Datum Romæ ex Ædibus nostris die 24. Februarii 1716.

EE. VV.

Humillimus, & Addictissimus Servus
L. Cardinalis Picus.

ARGUMENTUM.

Rector Ecclesiæ Patronalis si deficiat in reparatione Ecclesiæ minantis ruinam, si damnificet, dissipet, & dilapidet bona Ecclesiæ, an Patronus possit instare in judicio pro condemnatione ejusdem Rectoris ad damna, & ad alias pœnas à jure statutas.

SUMMARIUM.

- 1 Malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, unde auxilium.
- 2 Rectores dilapidantes bona Ecclesiæ dicuntur illius homicidæ.

- 3 Rector Ecclesiæ tenetur illam reparare, & num. 13.
- 4 Beneficiatus dissipans fructus superfluos Beneficii in vanos, & prophanos usus peccat mortaliter, sed non tenetur ad restitutionem.
- 5 Rector an teneatur ad restitutionem, si bona Ecclesiæ perdantur, aut minorentur ex ejus culpa, & negligentia, & num. 6.2
- 6 Perditio bonorum Ecclesiæ quibus modis contingere potest.
- 7 Rector dissipans, ac alienans bona Ecclesiæ sine debitis solemnitatibus, incidens illius arbores, an sit removendus ab administratione, privandus Ecclesiæ, seu Beneficio, ac excommunicandus. Vide ibi, & num. 8.2
- 9 Patronus potest instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, si ipse non reparet Ecclesiam, si culpabiliter omiserit quod erat Ecclesiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnosum.
- 10 An possit instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad restitutionem, si ipse dissipet fructus Beneficii in usus prophanos, & vanos?
- 11 An possit instare in judicio pro suspensione Rectoris ab administratione bonorum Ecclesiæ, si iste sit dilapidator suspectus, aut pro ejus remotione, & excommunicatione si sit dilapidator probatus?
- 12 Interest Reipublicæ bona Ecclesiæ rectè conservari.
- 14 Parochiani tenentur in subsidium reparare Ecclesiam.
- 15 Insufficiëntia, aut sufficiëntia reddituum Ecclesiæ ex quibus probetur, & num. 16. & seq.
- 21 Reparatio Ecclesiæ Parochialis prins spectat ad Patronum, & postea ad Parochianos, & quid si adesset consuetudo in contrarium, & quid requiritur ad hoc, ut hæc adesse dicatur, & num. 22.2

CASUS XI.

Illud malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, unde auxilium, aiebat Seneca; sic quam-